

Trezitul din somn începe prin a spune *sunt* și *acum*. Cel care se trezește mai stă apoi o vreme întins și privește fix în tavan și undeva adânc în sine până ce-l recunoaște pe *eu*, și astfel deduce *eu sunt, eu sunt acum*. Urmează *aici*, și asta e cel puțin liniștitor, pentru că *aici*, în dimineața asta, e unde se aștepta să fie: în locul numit *acasă*.

Dar *acum* nu e pur și simplu *acum*. *Acum* este în același timp o crudă aducere aminte: a trecut o zi întreagă de ieri, a trecut un an întreg de anul trecut. Fiecare *acum* este etichetat cu propria-i dată, făcând toate celelalte *acum*-uri trecute să fie învechite, până când, mai devreme sau mai târziu, poate, nu, nu poate, destul de sigur: o să vină.

Teama ciupește nervul vag. O retragere bolnavicioasă din fața a ceea ce-l așteaptă acolo undeva, mort înaintea sa.

Dar între timp, cortexul, neîndurătorul instaurator al disciplinei, și-a reluat locul la pupitrul de comandă și a început să testeze comenzile, una câte una: picioarele se întind, șalele se arcuiesc, degetele se încleștează și se relaxează. Și acum, prin întregul sistem de intercomunicație se emite primul ordin general al zilei: SUS.

Ascultător, corpul se ridică din pat – crispându-se din cauza junghiurilor cauzate de artrită în

degetele mari de la mâini și în genunchiul stâng, ușor îngrețosat din cauza pilorului spastic – se duce dezbrăcat, târșându-și picioarele, în baie, unde își golește vezica și se cântărește: tot puțin peste 68 de kilograme are, în ciuda exercițiilor chinuitoare de la sală! Apoi se așază în fața oglinzii.

Ceea ce vede nu este tocmai un chip, ci mai degrabă expresia unei situații neplăcute. Uite ce și-a făcut, uite dezastrul pe care a reușit să și-l cauzeze într-un fel sau altul pe parcursul celor cincizeci și opt de ani ai lui: manifestat printr-o privire fixă mohorâtă, hărțuită, un nas aspru, o gură trasă în jos de colțuri într-o grimasă cauzată parcă de amărăciunea propriilor toxine, obraji căzuți din ancorele mușchilor, un gât flasc străbătut de mici pliuri zbârcite. Privirea hărțuită seamănă cu cea a unui înotător sau maratonist mort de oboseală; cu toate astea, nu se pune problema să se oprească. Creatura pe care o privim se va zbate și se va tot zbate până când va cădea epuizată. Și asta nu pentru că ar avea ceva eroic în sine. Pur și simplu nu-și poate imagina o alternativă.

Uitându-se fix în oglindă, la nesfârșit, vede pe propriu-i chip multe alte chipuri – chipul copilului, al băiatului, al tânărului, al bărbatului între două vârste –, toate încă prezente, conservate ca niște fosile în straturi suprapuse, și, asemenea fosilelor, moarte. Mesajul lor către această creatură vie aflată pe moarte este: Privește-ne – noi am murit – de ce ți-ar fi teamă?

Răspunsul lui este: Dar asta s-a întâmplat așa treptat, așa de ușor. *Mi-e teamă să nu fiu grăbit.*

Continuă să se uite fix în oglindă. Buzele i se întredeschid. Începe să respire pe gură. Până când cortexul îi ordonă nerăbdător să se spele, să se

bărbierească, să se piaptăne. Goliciunea trebuie acoperită. Trebuie să își pună haine pentru că va ieși afară, în lumea celorlalți; iar aceștia trebuie să-l poată identifica. Comportamentul lui trebuie să fie acceptabil în fața lor.

Ascultător, se spală, se bărbierește, se piaptână, pentru că acceptă responsabilitățile pe care le are față de ceilalți. Ba chiar se bucură că are un loc printre ei. Știe ce se așteaptă de la sine.

Își știe numele. Îl cheamă George.

Până când a terminat cu îmbrăcatul, creatura a devenit o *persoană*; a devenit mai mult sau mai puțin George – totuși, încă nu este cu totul George cel pe care ei îl doresc și pe care sunt pregătiți să-l recunoască. Cei care-l sună atât de devreme ar fi confuzi, poate chiar speriați, dacă și-ar putea da seama ce e chestia asta pe trei sferturi umană cu care stau de vorbă. Dar, bineînțeles, nu-și pot da seama niciodată – chestia imită aproape perfect vocea lui George. Până și Charlotte cade în plasă. Numai de vreo două sau trei ori a simțit ceva străniu și a întrebat „Geo, ești *bine*?“.

Traversează livingul, pe care-l numește biroul lui, și coboară scările. Scările cotesc, sunt înguste și abrupte. Poți atinge cu coatele balustradele de pe ambele părți, și trebuie să-ți apleci capul, chiar dacă n-ai mai mult de 1.75, ca George. E o căsuță proiectată într-un loc strâmt. Adesea se simte protejat de lipsa ei de spațiu; nu prea ai loc aici să te simți singur.

Și totuși...

Gândește-te la doi oameni care locuiesc zi de zi împreună, an după an, în locul ăsta micuț, care gătesc umăr la umăr la aceeași plită micuță, se strecoară unul pe lângă celălalt pe scările înguste, se bărbieresc în fața aceleiași oglinzi micuțe din baie,

dându-și întruna coate, înghiontindu-se, lovindu-se unul de celălalt din greșeală sau intenționat, senzual, agresiv, stânenitor, nerăbdător, cu furie sau cu dragoste – gândește-te ce urme adânci, chiar dacă invizibile lasă în urma lor! Ușa care dă spre bucătărie e prea îngustă. Doi oameni grăbiți, cu farfurii pline în mână, se pot ciocni aici. Și aici e locul în care, aproape în fiecare dimineață, odată scările coborâte, George are brusc senzația că a ajuns pe o muchie abruptă și crestată, desprinsă cu brutalitate – de parcă poteca pe care se afla ar fi dispărut într-o alunecare de teren. Aici e locul unde se oprește și știe, îl lovește morbid, aproape ca și cum ar afla pentru prima dată: Jim a murit. A murit.

Rămâne aproape nemișcat, tăcut, sau cel mult scoțând un scurt mormăit de animal, așteptând să treacă criza. Intră apoi în bucătărie. Crizele de dimineață sunt prea dureroase pentru a le aborda sentimental. După ce trec, se simte ușurat, atâta tot. De parcă ar fi scăpat de o criză de crampe.

Astăzi sunt și mai multe furnici, mășăluiesc în coloană de-a lungul podelei și se cațără pe chiuvetă, amenințând dulapul unde ține borcanele cu dulceață și miere. Le extermină cu obstinație cu un pulverizator de Flit și are o străfulgerare cu imaginea lui făcând asta: o creatură bătrână, căpoasă și răutăcioasă, care își impune voința asupra acestor insecte admirabile de la care avem atâtea de învățat. O vietate distrugând o altă vietate în fața unui public format din obiecte – oale și tigăi, cuțite și furculițe, conserve și sticle – care nu au nici un rol de jucat în regatul evoluției. De ce? De ce? Există cumva vreun dușman cosmic, vreun arhi-tiran care încearcă să ne orbească pentru a nu-i descoperi existența asmuțindu-ne asupra aliaților noștri naturali, camarazilor noștri, victime ale tiraniei lui? Dar, vai, până când s-a gândit George la toate astea, furnicile erau deja moarte și adunate de pe jos cu o cârpă umedă, spălată apoi în chiuvetă.

Își pregătește după aceea o farfurie cu ouă ochiuri, șuncă și pâine prăjită și cafea și se așază la masa din bucătărie să mănânce. Între timp, îi răsună în cap cântecelul pe care l-a învățat când era mic, în Anglia, de la dădaca lui, cu mulți ani în urmă:

Ochiurile cu pâine prăjită sunt bune de tot

(Încă și-o reamintește atât de limpede, cu părul ei cărunț și ochii cenușii, un trup scund și durduliu care aducea tava cu micul dejun în camera copiilor, cu respirația întretăiată de la urcatul atâtor trepte. Bombănea mereu despre cât de abrupte erau și le zicea „Munții de lemn“ – una dintre expresiile magice din copilăria lui.)

*Ochiurile cu pâine prăjită sunt bune de tot,
Le-ai mâncat o dată și le vrei la loc!*

Ah, tihna șubredă a bucuriilor din copilărie care-ți frânge inima. Domnișorul George mâncând ouăle cu poftă; dădaca privindu-l și zâmbindu-i liniștitor, semn că nu e nici o primejdie în draga și micuța lor lume blestemată!

Micul dejun împreună cu Jim era unul dintre cele mai plăcute momente ale zilei. Atunci, în timp ce-și beau a doua sau a treia ceașcă de cafea, aveau cele mai interesante discuții. Vorbeau despre tot ce le trecea prin cap – inclusiv despre moarte, bineînțeles, dacă supraviețuiește ceva după moarte, și, dacă da, ce anume. Discutau chiar și despre avantajele sau dezavantajele relative de a fi ucis instantaneu sau de a ști dinainte că ești pe moarte. Dar acum George nu-și poate aduce aminte pentru nimic în lume ce părere avea Jim despre toate astea. Astfel de întrebări le iei cu greu în serios. Par atât de pretențioase.

Să presupunem că morții îi vizitează pe cei rămași în viață. Și atunci, ceva ce ar putea oarecum fi descris drept Jim ar avea posibilitatea să se întoarcă să vadă cum se descurcă George. L-ar mulțumi în vreun fel? Ar merita, oare? În cel mai bun caz, desigur, ar fi ca o scurtă vizită a unui observator dintr-o țară străină, căruia i se permite să tragă cu ochiul înăuntru pentru o clipă, din imensitatea spațiului libertății sale, și să vadă, de la distanță, prin geam, silueta asta care stă solitară la masa mică din încăperea strâmtă, mâncându-și ouăle ochiuri cu umilință și plictiseală, ca un ocnaș condamnat pe viață.

Livingul este întunecat, are tavanul jos și perețele de vizavi de ferestre ticsit de rafturi pline de cărți. Toate cărțile astea nu l-au făcut pe George mai nobil, ori mai bun, ori mai înțelept. Pur și simplu îi place să le asculte vocile, pe-a uneia sau pe-a alteia, în funcție de starea de spirit. Le mânuiește destul de nemilos – în ciuda manierei respectuoase în care trebuie să vorbească despre ele în public –, le folosește ca să adoarmă, ca să nu se mai gândească la acele ceasornicului, ca să-și liniștească sâcâiala spasmelor pilorice, ca să-l scoată prin vorbăria lor din starea de melancolie, ca să-i declanșeze reflexele condiționate ale colonului.

Ia o carte din raft, și Ruskin îi vorbește:

...vă plăceau pistoalele de jucărie când erați copii, iar puștile și armele Armstrong sunt fix același lucru, doar că sunt mai bine făcute: dar cel mai rău e că, ceea ce pentru voi era doar o joacă de copii, pentru vrăbii nu era o joacă; iar ceea ce e o joacă pentru voi acum, nu e vreo joacă nici pentru păsărelele Statului; cât despre vulturii negri, vă cam sfițiți să trageți în ei, dacă nu mă înșel.

Intolerantul bătrân Ruskin, având mereu impresia că dreptatea absolută îi aparține, și nebun

pe deasupra, și atât de încruntat, cu mustățile lui, bombănindu-i întruna pe englezi – astăzi este companionul perfect pentru cinci minute pe toaletă. George simte stârnindu-se cu o grabă plăcută tranzitul intestinal, și urcă repejor scările spre baie, cu cartea în mână.

Când stă pe tron, se poate uita pe fereastră. (Din stradă i se văd capul și umerii, dar nu și ceea ce face.) E o dimineată californiană de iarnă, cenușie și liniștită, cerul e înnorat și îmbibat de ceața Pacificului. La țarm, cerul și oceanul sunt totuna, triste, estompate și cenușii. Palmierii sunt nemișcați, iar de pe frunzele tufișurilor de oleandri picură umezeală.

Strada se numește Camphor Tree Lane¹. Poate cândva or fi crescut arbori de camfor aici; acum nu e nici unul. Cel mai probabil numele a fost ales pentru pitorescul său de către pionierii escapiști din Los Angelesul murdar și de către snobii cu nasul pe sus din Pasadena care au venit aici și au pus bazele acestei colonii în anii '20. Se refereau la căsuțele cu stucatură și cocioabele cu șindrilă numindu-le cabane, și le botezau cu nume drăguțe cum ar fi „Castelul de la proră” sau „Destul de-nalt”. Își numeau străzile alei, drumuri sau poteci, ca să se potrivească cu atmosfera rustică pe care voiau s-o creeze. Visul lor utopic era acela al unui sătuc englezesc subtropical, cu un stil de viață de Montmartre: Un Locșor Minunat unde puteai să pictezi un pic, să scrii un pic și să bei o grămadă. Se vedeau ca fiind niște individualiști de ariergardă,

¹ Alea Arborelui de Camfor.

care săpau o ultimă tranșee în calea secolului XX. Ridicau osanale de dimineața până seara pentru că scăpaseră de comercialismul devorator de suflete al orașului. Erau veseli, umblau neîngrijiiți și aveau o atitudine sfidător boemă, mereu iscoditori în privința celorlalți și toleranți fără margini. Când se luptau, cel puțin o făceau cu pumni și sticle și obiecte de mobilier, nu cu avocați. Cei mai mulți dintre ei au fost îndeajuns de norocoși încât să moară înainte de Marea Schimbare.

Schimbarea a început spre sfârșitul anilor '40, când din est au apărut veteranii din al Doilea Război Mondial, mișunând cu proaspetele lor neveste, căutând un mediu mai nou și mai bun de înmulțire în Sudul însorit, care le oferise ultima lor imagine nostalgică a pământurilor natale înainte de imbarcarea pe Pacific. Și ce mediu mai bun de înmulțire să fi găsit dacă nu un cartier ca ăsta, pe coasta unui deal, la numai cinci minute de mers pe jos de plajă și fără trafic care să decimeze odraslele pe cale de apariție? Așa că, una câte una, cabanele care înainte duhneau a gin făcut în cadă și de unde răsunau poemele lui Hart Crane¹ au căzut sub ocupația armatelor de băutori de Cola nedezlipiți de televizor.

Fără îndoială, veteranii înșiși s-ar fi adaptat destul de bine utopiei boeme originale; poate unii dintre ei chiar ar fi început să picteze sau să scrie între două mahmureli. Dar nevestele le-au explicat din capul locului și cât se poate de clar că nu poți amesteca boemia și creșterea copiilor. Ca să-ți crești copiii ai nevoie de un serviciu stabil, ai nevoie de ipotecă, ai nevoie de credite, ai nevoie de asigurare. Și să nu cumva să îndrăznești să mori înainte de a fi asigurat viitorul familiei.

¹ Hart Crane (1899-1932), poet american modernist.

Așa c-au început să apară odraslele, plod după plod după plod. Și vechea clădire micuță a școlii s-a transformat într-un grup de clădiri mari și spațioase. Și magazinul păraginit din apropierea oceanului a devenit supermarket. Și pe Camphor Tree Lane au apărut două pancarte. Pe una scria să nu mănânci macrișul de baltă care creștea pe marginea pârâului, fiindcă apa era poluată. (Primii coloniști îl mâncaseră ani de zile; iar George și Jim l-au gustat și a fost delicios și n-au pățit nimic.) Cealaltă pancartă – cu siluetele alea negre sinistre pe un fond galben – anunța: LOC DE JOACĂ.

George și Jim au văzut, desigur, afișul galben de prima dată când au venit aici, în căutarea unei case. Dar l-au ignorat, pentru că se îndrăgostiseră deja de casă. Le plăcea la nebunie pentru că nu puteai ajunge la ea decât traversând podul de peste pârâu; copacii care o înconjurau și stânca abruptă acoperită de tufișuri din spatele ei o fereceau ca pe o căsuță dintr-un luminiș de pădure. „E ca și cum am fi pe propria noastră insulă“, a zis George. S-au afundat până la glezne în stratul de frunze uscate ale sicomorului (o pacoste cronică), hotărâți, de acum, să le placă totul. Cercetând livingul întunecat, plin de igrasie, cu tavanul jos, au fost amândoi de părere că va fi extrem de confortabil seara, cu focul aprins. Garajul era acoperit de un maldăr de iederă crescută alandala, jumătate uscată, jumătate încă vie, care ajunsese de două ori mai înaltă decât garajul în sine; interiorul era minuscul, fusese contruit în perioada Fordului T. Jim se gândea că ar putea să țină înăuntru câteva dintre animale. Mașinile lor erau oricum prea mari, dar le puteau parca pe pod. Au observat că podul dădea semne că începe să se încovoiaie un pic. „Ei, cred că o să reziste cât vom mai fi noi pe-aici“, a zis Jim.